

**Stanisław Tabaczyński, Paolo
Delogu, Gabriella Maetzke, Paolo
Peduto, Eleonora
Tabaczyńska, Witold Hensel, Nicol
Cilento**

**Capaccio Vecchia, prowincja Salerno
(Włochy)**

Informator Archeologiczny : badania 8, 299-300

1974

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

CAPACCIO VECCHIA,
prowincja Salerno /Włochy/

Instytut Historii Kultury
Materialnej PAN
w Warszawie
Istituto di Filologia e
Storia Medievale Univer-
sytetu w Salerno

Badania prowadzili doc.dr Stanisław Tabaczyński /autor sprawozdania/ i prof. Paolo Delogu przy współudziale dr. Gabrielli Maetzke, dr. Paolo Peduto oraz dr. Eleonory Tabaczyńskiej pod kierownictwem prof. dr. Witolda Hensla i prof. dr. Nicola Cilento. Finansowały Consiglio Nazionale delle Ricerche oraz Uniwersytet w Salerno. Drugi sezon badań. Osadnictwo wczesnej epoki żelaza, okresu kolonizacji greckiej oraz wczesnego i późnego średniowiecza.

Capaccio Vecchia w prowincji Salerno we Włoszech to dziś całkowicie opuszczona osada wiejska, położona na stoku Monte Calpazio, góry dominującej nad docierającą do Morza Tyrreńskiego niziną, u której krańca, w odległości około 7 km, widoczne są ruiny starożytnego Paestum. Według przekazów pisanych ludność Paestum, szukając w górach schronienia przed najazdami saraceńskimi oraz szerzącą się malarią, przenosi się w IX wieku do Capaccio, gdzie wkrótce powstaje ośrodek miejski z siedzibą biskupią, a przejściowo nawet rezydencją księżęcą. W 1246 r. Capaccio jest ośrodkiem buntu możnowładców przeciw Fryderykowi II, wskutek czego po długim oblężeniu zostaje, według relacji kronikarskich, całkowicie zniszczone.

Wśród zachowanych ruin widoczne są jeszcze dziś kasztel, mający metrykę longobardzką, kościół madonna del Granato oraz dobrze miejscami czytelny przebieg murów obronnych.

Opuszczone miasto średniowieczne w Capaccio Vecchia, jako jeden z czołowych obiektów archeologicznych Kampanii, stanowiło od dawna przedmiot szczególnego zainteresowania historyków i archeologów. Do badań wykopaliskowych przystąpiono jednak z inicjatywy strony włoskiej dopiero w roku 1973, po uprzednim przeprowadzeniu kwerendy źródeł pisanych, wstępnej analizie zachowanych pozostałości architektonicznych oraz prospekcji archeologicznej.

W roku 1973 badania skoncentrowane były w rejonie kościoła Madonna del Granato, gdzie odkryto interesujący zespół architektoniczny oraz pozostałości trzech kolejnych faz osadnictwa wczesnośredniowiecznego i średniowiecznego. W roku 1974 badaniami objęto północną, najniższą część miasta, w sąsiedztwie głównej bramy i głównego szlaku komunikacji wewnątrz-

nej, w rejonie użytkowanej dziś jeszcze starej studni średniowiecznej /"Orto della Mennola"/. Wstępny sondaż diagnostyczny wykonano tu już w 1973 roku, obecnie natomiast prowadzono eksplorację na obszarze 1,5 ara.

Stanowisko charakteryzuje obecność licznych warstw archeologicznych w układzie pionowym. Wyodrębniono 10 warstw, zawierających pozostałości osadnictwa od schyłku epoki brązu aż po czasy nowożytne. Szczególnie dobrze udokumentowane jest osadnictwo z wczesnej epoki żelaza, okresu kolonizacji greckiej oraz wczesnego i późnego średniowiecza. Odkryto liczne konstrukcje kamiennych domostw, odcinki drogi, cysterne, kanały odpływowe, a także interesujący zespół konstrukcji i zabytków średniowiecznych, związanych z produkcją żelaza. Bardzo obfite materiały ceramiczne oraz liczne zabytki ze szkła, terrakoty i metalu /w tym: kilkudziesięciu monet/. Zarejestrowane w ramach ściśle określonych poziomów osadniczych, stanowią one niezwykle cenny, a dla południowej części Półwyspu Apenińskiego wręcz unikalny materiał do systematycznych studiów nad osadnictwem i kulturą południowej Italii we wczesnym i późnym średniowieczu.

Badania mają charakter kompleksowy. Równocześnie z pracami wykopaliskowymi prowadzi się systematyczną kwerendę źródeł pisanych oraz studia architektoniczne. Materiały przyrodnicze z wykopalisk studiowane są przez specjalistów. Prowadzi się także badania fizykochemiczne zabytków, zarówno w Centralnym Laboratorium IHKM PAN w Warszawie jak i w Consiglio Nazionale delle Ricerche w Rzymie. Wykonuje się dokumentację fotogrametryczną. Z archeologami współpracują w terenie także geofizycy z Politechniki w Neapolu.

DEBREŠTE /Jugosławia, SR Macedonia/

Muzeum Narodowe
w Prilepie
i Instytut Historii Kultury
Materialnej PAN
w Warszawie

Badania prowadziło Muzeum Narodowe w Prilepie i IHKM PAN pod kierunkiem prof.dr. Witolda Hensla i Boško Babiča. Pracami w terenie kierowała dr Jadwiga Rauhut. Prace wykopaliskowe trwają od 1964 r. Okres rzymski i wczesne średniowiecze.

Twierdza "Gradiszczce" znajduje się w pobliżu wsi Debręšte, w odległości 26 km na północny-zachód od Prilepu. Stanowisko to o powierzchni około 3 ha zajmuje naturalne wzniesienie otoczone mokradłami, a jego